

fogad el s a megrendeléseket az ország szervezett és szervezendő csipkekészítő telepei közt kiosztja, elkészítésükre felügyel s az egész megrendelést lebonyolítja. Törekszik a magyar csipke elterjedésének és világhírének biztosítására.

A női apró tárgyakból milliók vándorolnak külföldre textilipari cikkekért, csipkéért, holott a magyar csipke művészi szépsége és különossége alkalmas arra, hogy ne csak a külföldi készlet jelentékeny részét fölöslegessé tegye, de sőt hogy a külföldet is meghódítsa a saját részére. A magyar kormány mindent megtesz, hogy a csipke termelését a lehető legnagyobb arányban fokozza; a magyar hölgyeknek, a magyar közvetítő kereskedelemnek belátása és hazafisága fogja azonban eldönteni a magyar csipke sorsát és a vele foglalkozni kész szegénysorsú nők tízezreinek a boldogulását.

Ezzel kapcsolatosan megemlíti, hogy az Orsz. Ipari és Kereskedelmi Oktatási Tanács Víg Albert főigazgató javaslatára kimondotta, hogy:

1. A hazai csipke-háziipar fejlesztése érdekében kívánatos, hogy a vidéken, ahol a nép régebben a csipkét művelte, csipkeműhelyek létesíttessenek, melyek a tanításon kívül a munkaközvetítést is működési körükbe vonják.

2. Kívánatos, hogy a budapesti m. k. állami nőipariskolán külön csipkeosztály létesíttessék oly szervezettel, hogy itt a csipkemunkásnőkön kívül csipkeiskolák és tanműhelyek számára csipketanítónők és előmunkásnők képezíttessenek.

3. Kívánatos, hogy a budapesti m. k. állami nőipariskolán szervezendő csipkeosztállyal kapcsolatosan a csipkekészítés különböző módjainak elsajátítására és gyakorlására elemi iskolai tanítónők számára a nyári szünidőben tanfolyamok létesíttessenek.

Egyben elfogadták a budapesti m. k. állami nőipariskola csipkeosztályára nézve az előterjesztett szervezeti szabályzatot.

A MAGYAR IPARMŰVÉSZET ÚJ BEKÖTÉSI TÁBLÁJA. Abból az alkalomból, hogy lapunk befejezte a X. évfolyamát, a szerkesztőség új bekötési táblát készíttetett. Az új táblát Kozma Lajos építőművész tervezte, tőle ered a jelen füzet belső címlapja s tartalomjegyzékének fejléce is. Az új bekötési táblához a megrendelők művészi könyvbélelőpapírt is kapnak. A bekötési tábla ára (a könyvbélelőpapírral együtt) 2 kor. 50 fillér. Megrendeléseket elfogad Gottermayer Nándor könyvkötészet (IV., Királyi Pál-u. 5. sz.)

SZAKFOLYÓIRATOK SZEMLÉJE.

DÍSZÍTŐ MŰVÉSZET. A sok között egy cikk, amely nem a jelennel foglalkozik: az Architektonische Rundschau 2-dik (novemberi) számában J. Kuyper a XVIII. századi holland ornamentről ír. Tesszi pedig ezt

a zaandami és egyéb hollandi régi épületformák kapcsán, amelyeknek oromzatai, keretei, párkánytagozásai és vonalai, tetőablakai és számos díszítőmotívumai együttesen sajátosságos stílusnyelven szólalnak meg a figyelmes szemlélő előtt. A cikknek célja nem az utánzásra való ösztönzés, hanem az alap gondolatban és a ház homlokzatához való viszonyában rejlő tanulságra való figyelmeztetés, amelyet talán az újabb homlokzatalakítás céljára fordíthatna az érdeklődő épületdíszítő művész. Maga az ornament emellett nem okvetlenül szükséges, de ahol alkalmazásra talál, ott akár a díszítés céljára szolgáljon, akár a szerkezet vagy művészi tagozás kiemelésére használják, mindíg kifogástalan kivitelben és ízléssel készüljön. Hadd legyen akkor egyéni kifejezés, amely egyszerűségében is életfelfogásunkat tükrözi vissza. — A Walter Schulz-féle gyűjtemény persa és indus miniatűrjeiről ír a Zeitschrift für bildende Kunst 1. (októberi) számában Rich. Praul, több képpel ékesített cikket. A persa-islam kultúráról iránti érdeklődés nem régi keletű (Németországban). A külfölddel szemben elmaradtunk — mondja a szerző — és ismereteinket a perza művészetről komoly revízióval kell alávétünk. A svéd Martinnal egyidejűleg Fr. Sarre volt az, aki nem régiben előzsidai kutató úttjáról saracén és perza szép gyűjteménnyel gazdagította hazáját. W. Schulz Persiába utazván ott eleinte ethnográfiai, majd főleg művészeti gyűjtéssel foglalkozik. Gyűjteményeit a lípcei néprajzi múzeumnak, művészeti gyűjteményét pedig az iparművészeti múzeumnak juttatta. Csak miniatűr-gyűjteményét tartotta meg, hogy szaporítsa és tudományosan feldolgozza. Jelen cikk eme, az imént a lípcei iparművészeti múzeumban kiállítva volt gyűjteménnyel foglalkozik. A persáknak, mint siitáknak, miniatűr-festészetére azért is különös érdeklődés, mert valamennyi mohamedán néptől eltérőleg legkevésbé tartották meg az emberi alak ábrázolásának tilalmát. Csakis a Korán díszítése szorított kalligrafikus ügyességekre és tiszta geometrikus és növényi ornamentációra. Figurális ábrázolásokkal a XIII. század óta találkozunk arab és egyiptomi kéziratokban, a XIV. század óta kivált költői tartalmú persa kéziratokban. A XVII. században a tulajdonképpeni persa művészetnek indító ereje veszendőben van, mikor európai befolyások érvényesülnek. A mellékelt fényképek (egy színes is van) a leírással együtt meglehetősen helyes fogalmat adnak a régebbi persa és indus művészet az ágáról, amely az európai művészetre ismételve befolyást gyakorolt. — A díszítő művészetnek egy újabb ágáról: a plakátművészetről, illetőleg annak müncheni újabb alkotásairól, ír a Kunst und Handwerk 12-ik számában bemutató ismertető cikket M. O. Lasser Münchenből, ahol utóbbi időben a plakát- és illusztráló művészet istápolására társulat alakult. A reklám-képnek művészi mivoltával ma minden érdeklődő foglalkozik; és így érthető, ha e társulat céljai megvalósításához erélyesen hozzáfog. Erre nézve többféle úton tett kísérletet. Cikkünk eme célra készült újabb alkotásokat mutatja be írásban és képen.

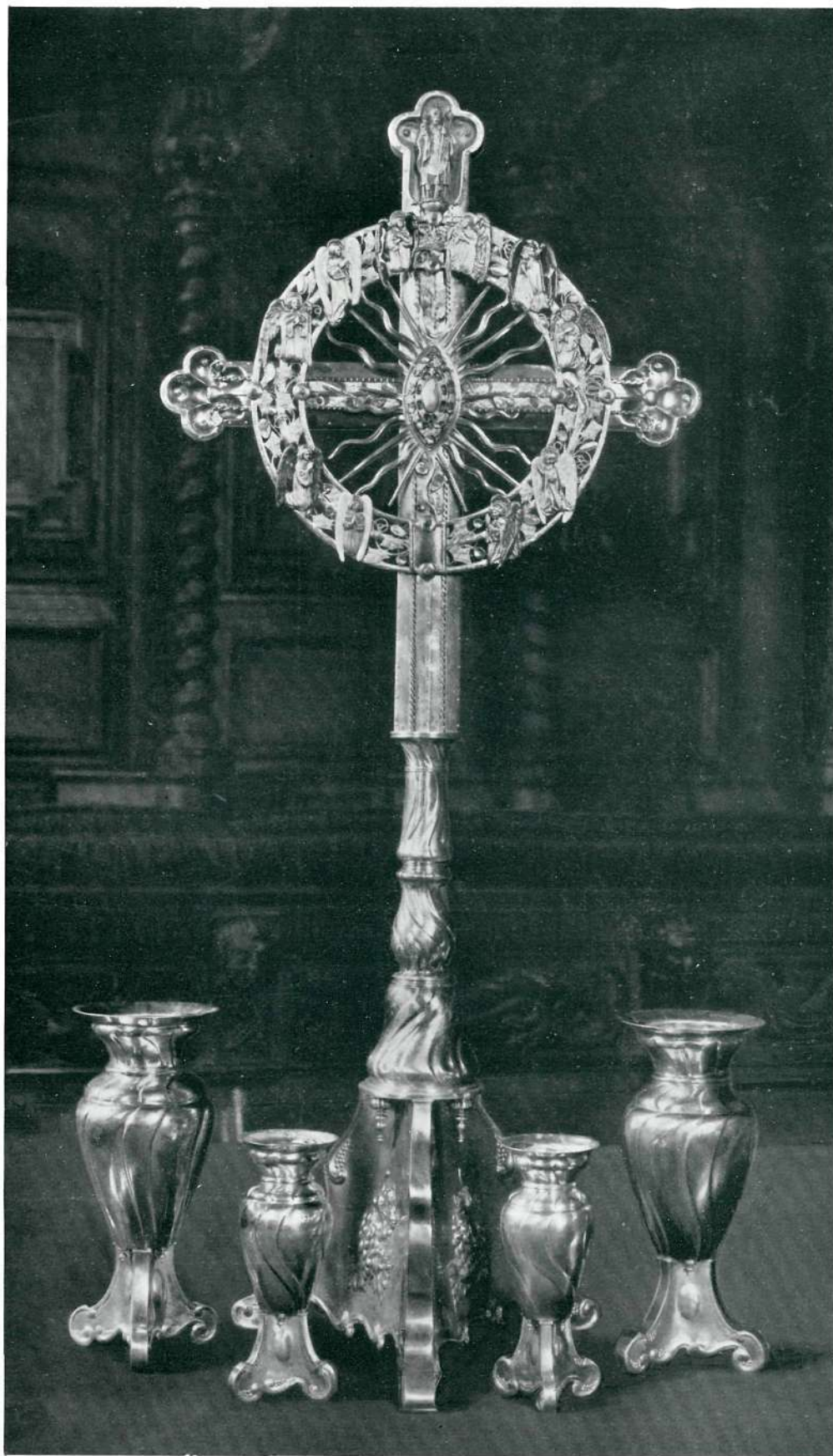
ÉPÍTÉSZET. Szemlénket az Architektonische Rundschau 12-ik füzetében található és Dánország régi fa-

építészetéről szóló cikkel nyitjuk meg. A sok csapás és pusztítás után, mely Dániát folytonosan érte, s ideszámítandók az újabb évtizedek újításai is, az ország régi épületeinek állománya kicsinnyé lett. Van ezért még figyelemreméltó kő- és favázas ház szép számban. Cikkünkben annak írója R. Haupt a favázas házat jellemzi; felémlítve természetesen a díszítés sajtósága módját. Számos érdekes kép kíséri a cikket. — Ugyanezen folyóirat ugyan csak 12-dik számában a modern evangélikus templomról, illetőleg annak kialakításáról ír M. Escherlich, s az evangélikus szakrális stílus lényegét iparkodik adni, amelyről bár különösen az utóbbi időben sokat értekeztek, a lényegét meghatározni mindeddig nem sikerült, mert sem a központi, sem a bazilika-rendszer teljesen ki nem elégit. A cikk írójának véleménye az, hogy a protestáns templomnak van leginkább joga a középkori építészeti formákra visszamenni; itt pedig nagy perspektíva kínálkozik. Néhány példa rövid ismerterésével iparkodik a kérdést megvilágítani. — A keleti Pireneusok egy kis városkájának, Besalu-nak építészeti emlékeit ismerteti a Zeitschrift für bildende Kunst 12-ik számában A. Dumiani. Eme úgyszólván teljesen ismeretlen városka emlékei évezredünk kezdetéről regélnek, a régi művészet gazdagságáról, fejlettségéről és szépségéről. A templomok, a nagy híd, a kórház és egyéb épületek, valamint a közelfekvő Ripoll kolostor meglepő bizonyítékai Katalónia kulturájának a középkor e századaiban. A cikk történeti háttérrel nyújtja e kulturának és ismerteti gyönyörű képekkel az építészeti emlékeket. — Az építészet körébe vágó cikk az is, amely Berliennek kiépítéséről szól s Th. Goecke előadásának nyomán íródott a Werkkunst 33-ik számában. A városrendezésnek szépművészeti, illetőleg művészeti szempontok szerint való megítélése új dolog; Camillo Sitte indította meg német nyelven másfél évtizeddel ezelőtt. (Egyébütt mások dolgoztak hasonló irányban.) A nagyobb és a nagy városok építése ez idő szerint a régivel való összeegyeztetés nehézségével küzd, és sikereket inkább ott mutathat föl, ahol úgy mint Gross-Berlin (nagy-Berlin) területén részint egész új városrészek és nagy épületcsoportok alakulnak vagy ahol úgy mint ugyancsak Berlinben is az egyik várost egy „Gesamtkunstwerk“-ké akarják tenni. Hogy ezt hogyan akarják, arról az ottani építészegyesület emlékirata tájékoztat, amelyben mint első teendő a város fejlődésének megfelelő szabályozási tervrajz megalkotása (pályázat útján) szerepel. Cikkünk a feladat megoldásának nehézségeivel és helyi körülményeivel foglalkozik és a nagy terv egyes kívánalmait fejtí ki. — Az építészet lényegének esztétikai voltáról értekezik a Deutsche Kunst und Dekoration XI. évfolyamának 1-ső számában R. Schaukal. A művészet lényegéből fejlődő törvények szószólója az egyik cikk, amint az, építészetéről lévén szó, nem is lehet másképen. — Hasonlóan esztétikai-kritikai tartalommal bír C. Schick-nek „Beschauliches und Unerbauliches aus Architektur und Kunstgewerbe“ című brosúrája és ennek a Kunst und Handwerk 58. évf. 1. számában közölt kivonat ismertetése, amely az újabb építészet és műipar vívmányainak kinövéséi ellen irányuló dolgozat. Nevezetesen síkra száll

ma a fölfogás ellen, mintha igényeinknek a régebbiektől való különbözősége miatt az építőművészetnek régebbi formáit mellőzni kellene; ez — mondja — nem okvetlenül szükséges, mivel az építészetnek alapelemei — s ilyen nem is sok van — ma is csak azok, amelyek 10, 100 és 1000 év előtt voltak. Emellett az „új stílus“ sikereinek feltétlen elismerésétől is ínt, mondván, hogy a pusztá szakszerűség és szerkezet maga, amikor a művészről lemond, még nem adhat új stílust. Hasonló felfogással a művészi iparról is szól; és ha egyben-másban tán túlzottnak is mondhatók egyes állításai, egészben fejtegetései elismerést érdemelnek. — Az Architektonische Rundschau 1907. októberi számában a berlini múkiállításnak építészeti és műipari részéről olvashatunk ismertető cikket, amely különösen e két művészetnek ez alkalommal való fokozottabb mértékben való megjelenését említi. Hivatalos (állami) építkezések és magánépítkezés, egyes művészek működése a legkülönfélébb módon van képviselve a kiállításon. — A Studio folyóirat októberi számában Baillie Scott ismerteti Voysey építészetét, és nála az észszerű egyszerűsége való törekedést dicséri, amely kedves gondolatok révén megnyerő módon jut érvényre. Művészetének közvetlenségéről a mellékelt tíz kép is tanuskodik. — Egy másik építő művész jellemet mutat be Campbell és Pullich berlini építés cégében a Deutsche Kunst und Dekoration novemberi számában Ant. Jaumann. A két művész közül Campbell angol, Pullich pedig német-amerikai, s Németországban német — azaz a maguk építészetét kultiválják. Sajtóságos ez a jelleg; s bár nem angol, de német sem. És hogy ez a jelleg, felfogás mindenben, tehát a lakásberendezésben is erősen érvényre jut, az csak természetes. Interieur-jében Campbell egységes, érett üresség nélkül és nyugalmas a józanság elkerülésével; ott vannak a finom ellentétek, amelyek tisztán az egyéniségre mennek vissza és ott van a lelkiismeretesség és komolyság. A mellékelt képek változatosak és sokatmondók.

FOTOGRAFIA. A művészi fényképről, illetőleg annak egyik kiváló művelőjéről Nicola Perscheidről ír a Deutsche Kunst und Dekoration novemberi számában Rob. Breuer, aki érdekesen fejtegeti, hogy a fényképező egyénnek miként kell művészi szándékát a technikailag lehetőleg szabálya alá és a fénykép tulajdonképpeni célja alá rendelni. S ez leginkább az arcképes fényképre nézve áll; mert itt azt kell megteremteni, amit a magát fotográfáltató laikus kíván; csak hogy annak oly nemesen és szépen kell történni, hogy a képben mindenki a belőle sugárzó művészinak szellemét érezze és becsülje. A fotográfia tehát már ezért is, de egyéb okoknál fogva is csak a megközelítésnek egy kísérlete marad. Ilyen értelmű nehéz feladatokat oldott és old meg képeiben N. Perscheid a berlini fényképművész, amelyeknek pompás sorozatát hozza a folyóirat. Az ő szándéka oda irányul, hogy a fotográfikus lehetőségek szerint képeivel tipust alkosson, típust állapítson meg az előtte beállítandó vagy megjelenő fej vagy alak láttára. Perscheid azonkívül az arckép háttérének és környezetének felvételénél is nagy gonddal, nagy tapintattal jár el.

381.

381. EZÜSTBŐL DOMBORÍTOTT
OLTÁRKERESZT ÉS VÁZÁK
A LICHFIELDI FŐTEMLOMBAN.
TERVEZTE C. R. ASHBEE.
KÉSZÜLTEK A LONDONI GUILD OF HANDICRAFTS
MŰHELYÉBEN.

CROSSE ET VASES EN ARGENT
POUR LE SERVICE RELIGIEUX.

382.

382. EZÜST KERETŰ
ZOMÁNCKÉP.

ÉMAIL PEINT ET
CADRE EN ARGENT REPOUSSÉ.

GERALDINA CARR.

383.

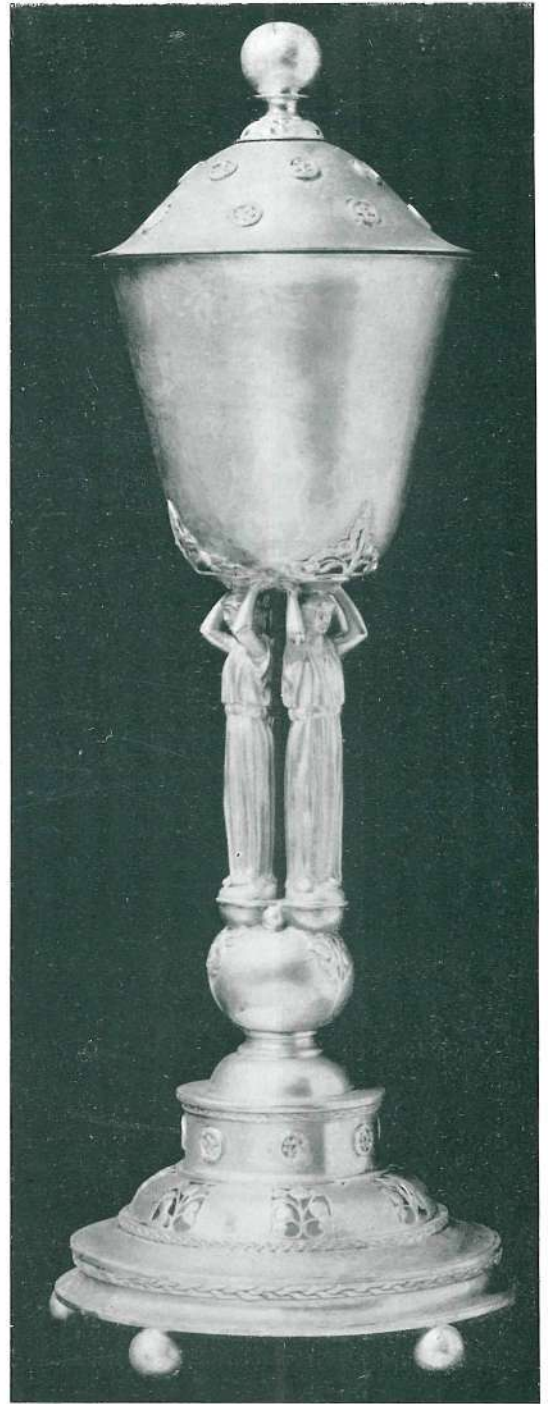

383. CUPIDO ÉS PSYCHE.
ZOMÁNCKÉP RÉZLAPON.

ÉMAIL PEINT
SUR CUIVRE.

LYDIA COPPER.

384.

384. DOMBORÍTOTT
EZÜSTSERLEG.

COUPE
EN ARGENT.

TERVEZTE C. R. ASHBEЕ.
KÉSZÜLT A LONDONI GUILD OF HANDICRAFT
MŰHELYÉBEN.

385.

385. RÉZKUPA.
ZOMÁNCOS DÍSZÍTÉSSEL.

COUPE ÉMAILLÉE
EN CUIVRE.

386.

386. EZÜST TÁLACSKA ZOMÁNCOS DÍSZÍTÉSSEL.
SOUPIÈRE EN ARGENT ÉMAILLÉE.
ERNESTINE MILLS.

387.

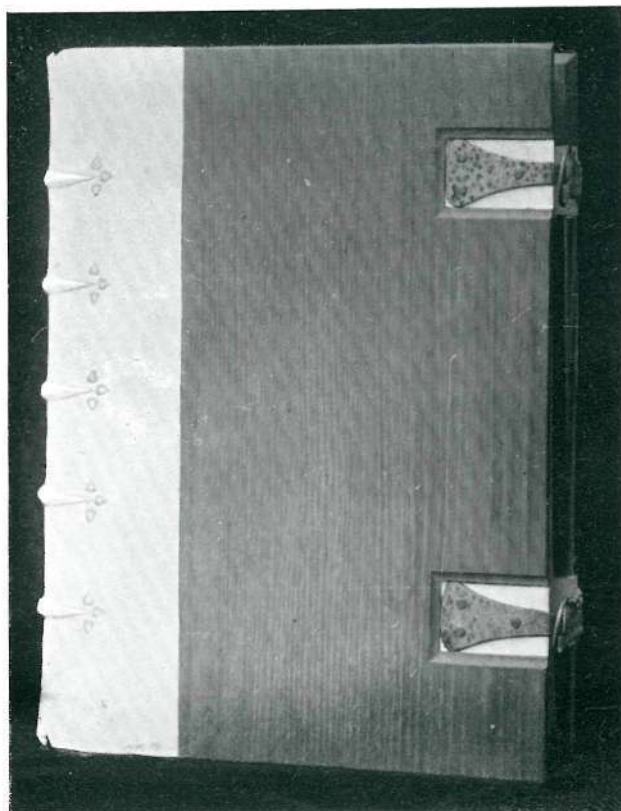
387. ZOMÁNCOS
MELLTŰ.
BROCHE
ÉMAILLÉE.
GERALDINA CARR.

388.

388. ZOMÁNCOS
NÁSFA.
PENDELOQUE
ÉMAILLÉE
EDW. SPENCER.

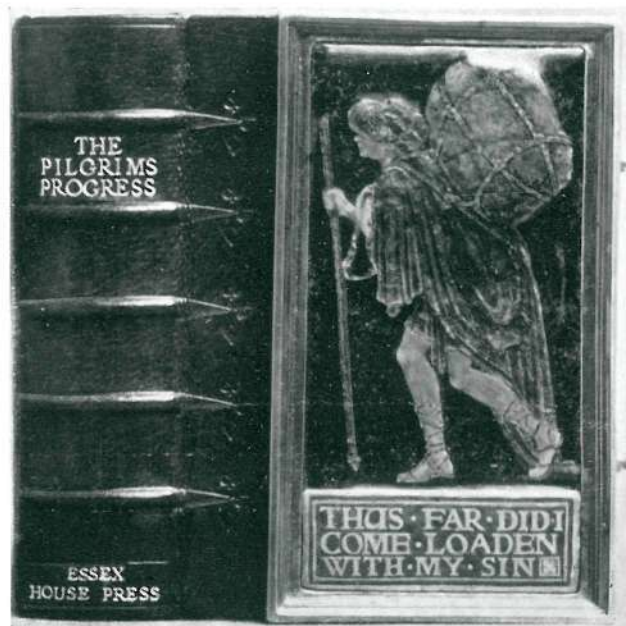
389.

389. VII. EDWARD KIRÁLY
IMÁDKOZÓKÖNYVE.

LIVRE DE PRIÈRE
DU ROI EDOUARD VII.

390.

390. ZOMÁNCFEDELŰ
KÖNYVTÁBLA.

RELIURE ORNÉE
DE PLAQUES ÉMAILLÉES.

391. RÉZBŐL DOMBORÍTOTT EMLÉKTÁBLA.
TERVEZTE C. R. ASHBEЕ. KÉSZÜLT A LONDONI
GUILD OF HANDICRAFT MŰHELYÉBEN.

PLAQUE COMMÉMORATIVE
EN CUIVRE REPOUSSÉ.

392.

393.

392., 393. RÉZLEMEZBŐL DOMBORÍTOTT EMLÉKTÁBLÁK.
TERVEZTE C. R. ASHBEЕ, LONDON.
KÉSZÜLTEK A LONDONI GUILD OF HANDICRAFT MŰHELYÉBEN.

PLAQUES COMMÉMORATIVES
EN CUIVRE REPOUSSÉ.

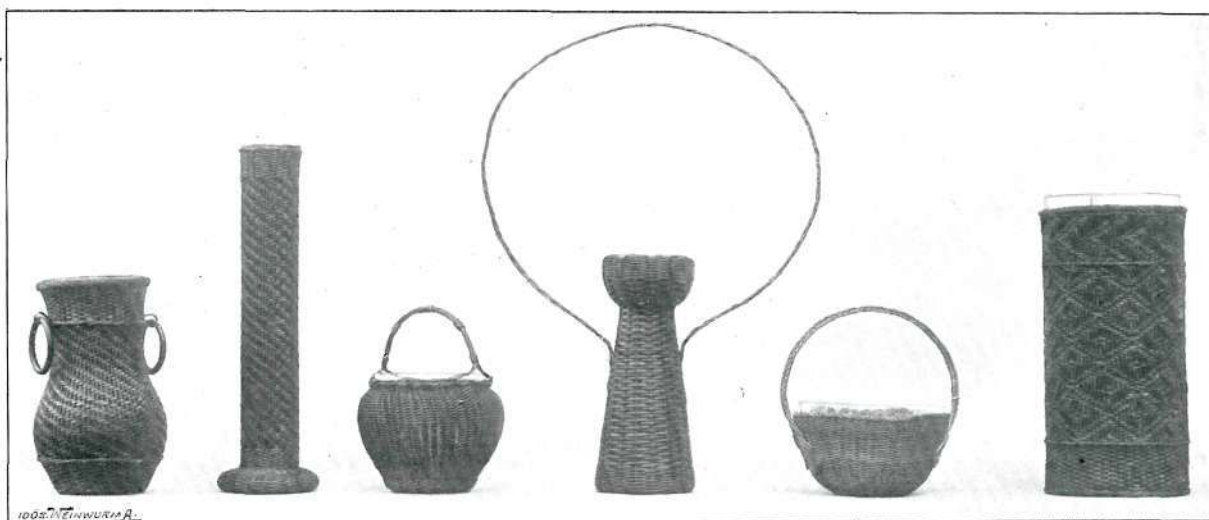
394.

394. BŐRBATIK-MUNKÁK.
KÉSZÜLTEK AZ ORSZ. MINTARAJZTANODA
ÉS RAJZTANÁRKÉPZŐNEK NÁDLER RÓBERT TANÁR
VEZETÉSE ALATT ÁLLÓ IPARMŰVÉSZETI MŰHELYÉBEN.

TRAVAUX DE CUIR AVEC
DÉCORATION GENRE BATTIK.

395.

395. PEDDIG-FONÁSOK.
KÉSZÍTETTE BENCZUR BÉLÁNÉ.

VANNERIE GENRE „PEDDIG“.

396.

396. BŐRBATIK VÁNKOS.
TERVEZTE ÉS KÉSZÍTETTE NÁDLER RÓBERT.

COUSSIN EN CUIR AVEC DÉCORATION,
GENRE BATTIK.

397.

397. A TÓTH-CSALÁD SÍRBOLTJA.
TERVEZTE BETLEN GYULA SZOBRÁSZ
ÉS FRITZ OSZKÁR ÉPÍTÉSZ.

TOMBEAU DE LA
FAMILLE TÓTH.

IPARMŰVÉSZET. A modern iparművészetnek a kulturához való viszonyát tárgyalja E. Schur a *Kunst und Handwerk* 1907. évi 12-ik számában. A kérdéses viszonyt több oldalról világítja meg és figyelemreméltó megjegyzései vannak; de persze a tárgyat egy rövid cikk keretében ki nem meríti. Az új jelenségeknek és felfogásoknak előrenyomulása és az egész kultúrával való összeegyeztetése áll fejtegetéseinek előterében, e mellett a kifejtett munkának értékelését igyekeznek kimagyarázni. — Az előbbivel rokon témát választott H. Muthesius egyik előadásában az iparművészet problémáiról, amelyet a *Werkkunst* 1907. októberi száma közöl. Az iparművészet kultúrhatását, erejét magyarázza. Az iparművészet ma nem az, ami 25 év előtt volt; már jelentősége is más, megváltozott. Kulturális nyilvánulásainknak alapjai mindig a társadalmi és gazdasági viszonyok. A kulturális vezetést azonban a mai polgárság még nem érte el. Az, amivel a polgárság magát körülveszi, alapjában véve az arisztokratikus élet szokásoktól van kölcsönvéve és régebbi idők ízlésirányzataitól. Korunk az életvezetésnek olyan stíltelenségét mutatja, amilyen a történetben eddigelő nem fordult. Észleleteit első sorban természetesen a német művészi ipar viszonyaiból meríti és arra is vonatkoztatja. — A folyóirat ugyanazon számában van egy kis értekezés Jos. A. Lux-tól a művészi ipar minőségfogalmáról is. Ez a minőségfogalom nálunk teljesen hiányzik, erre „nincsen szervünk“ — mondja a cikk. „Mind jobban mutatkozik, hogy szellemi fejlődésünkben ama mélyen emberi gondolkodást, érzületet, amely az eleven művészettel elválaszthatatlanul össze van kötve, elhanyagoltuk.“ „A művészet nem valami önmagáért lévő dolog, amelyet életünk szepítésére valahonnan kölcsön veszünk, hanem az életben határozó erő, amely mindannyiszor jelentkezik, ahányszor a szépség és harmónia utáni vágyódás felébred.“ „Lassanként — kevés kivétellel — elveszítünk a minőségfogalomtól elválaszthatatlan fontos műipari és művészi alkotásokat, amelyek mindinkább ipari, gyári utánzatokkal pótolhatók.“ Ez a hamisítások felé vezet: anyagra és technikára nézve egyaránt. Az építészetben is a félrevezetésre irányuló törekvést tapasztaljuk. És itt, e nagy bajon egyesek nem segíthetnek; az egész népnek szellemi segítségére van szükség, hogy a minőség gondolata felébredtesse. — Az iparművészetnek a legkülönfélébb oldalról való elméleti magyarázata most nagyon divák; a folyóiratok tele vannak ilyen cikkekkel. A *Kunstgewerbeblatt* 12-ik számában H. P. Berlage folytatja a múlt számban elkezdett cikket az építészet és kisművészetéről. Dolgozatának mostani részében leginkább az építészet és kisművészet — mint ő nevezi — közötti állandó kölcsönhatásáról szól. Történeti és elméleti példákkal bizonyít és dolgozik, amikor természetesen a hamis látszat okait is tárgyalja és a hamisítás ellen kikel. A gépet a szokásos vádakkal szemben védelmébe veszi és alkalmazásának mikéntjét hibáztatja, mikor vele oly művészeti munkát végeztetünk, amelyre a kéz alkalmasabb; ebben a tekintetben a gépet még tudjuk megfelelően felhasználni. Idevágó eszméi és gondolatai vonzóan és elevenen vannak megírva; érdemes az olvasásuk. — Az *Art et décoration*

novemberi számában az alkalmazott művészetnek — art appliqué — az őszi szalonban játszott szerepét írja le E. Sedeyn. Úgy ahogyan a szalonban szokott lenni, ez alkalommal is az ipari vitrinák elszórva jelentek meg a kiállításon, amely így az egységességnek, sőt mondhatni az intimitásnak jellegét öltötte. Ez a diszpozíció ma már nem új, és ha vannak előnyei, vannak hátrányai is. Ismeretetésünkben sorra kerülnek a bútorok, a keramika, a fémek, a textil tárgyak és mindenütt van mondani valója az írónak. — A badeni iparművészetéről olvashatunk a *Kunstgewerbeblatt* novemberi számában, de az egész közleménynek inkább a képei az érdekesebbek, amelyek szám szerint 72, és a szöveg ezekhez fűződő általános megjegyzésekre szorítkozik; de ennek kapcsán szól a műipariskolákról, a badeni iparművészeti egyesületről, egyes művészi iparágakról, valamint művészekről és iparosokról. A sok ábra vonzó képét nyújtja a badeni nagyhercegség művészi ipara produkciójának. — Még egy érdekes és a műipar körébe tartozó cikket említünk: a *Werkkunst* 3-ik számának a hamisított festékanyagok ellen intézett felszólítást P. Kraistól. A címe maga is elárulja, hogy miről van szó. A festékanyag hamisítása és a rossz szurrogátumok alkalmazása egyenesen hallatlan mérvet öltött. S ennek egyik főoka az „olcsóság“ jel-szava; a szövetekben, a fonalban (gyapju, cérna, selyem stb.), a tapétákban, a bőrben és sok egyébben. E bajok leküzdése most szinte lehetetlen és az óriási károkat okozó törekvés még inkább emelkedőben van.

KERAMIKA. A Keramikáról ez alkalommal csak kevés akad. Mindössze a *Deutsche Kunst und Dekoration* 2-ik számában Fr. Deneken tollából egy cikk a kopenhágai „Alumina“ fayence-gyárról és annak készítményeiről. A gyár 1883-ban történt alapítása óta a fejlődésnek több fázisán ment át; elérte közhasználati cserépedényeket készített, művészi igények nélkül; csak kivételesen tettek kísérletet lágy porcellán készítésére, amivel azonban felhagytak, amikor a gyárat 1882-ben a királyi porcellángyár megvette. Schou és Krog, a két vezető művész, ettől kezdve minden erejét a porcellánra fordította és ők voltak azok, akik a dán valamint az újabb porcellángyártásnak egyáltalában új irányt szabtak és jelleget adtak. Természetes, hogy e sikerek, amelyek a kopenhágai porcellánt a világpiacra vitték, annak megteremtőit nem készítették arra, hogy a fayenceszal is művészi kísérleteket tegyenek. Ez a feladat csakis a legutóbbi időben nyert szerencsés és ügyes megoldást. 1902-ben Schou visszavonult a gyáranak vezetését veje Fred. Dalgas vette át; és amint azelőtt 20 évvel Schou és Krog a porcellánt nemesítették technikaileg és művészileg, úgy most Dalgas a fayencenak adott új lendületet. Fayence-edényei a célszerűséget a művészivel kötik össze; és nem igazi majolikák a szónak régi — olasz — értelmében, hanem készítésüket és megjelenésüket illetőleg is inkább az angol és német, átlátszó ólom- és bórsavas mázzal bíró XVIII. és XIX. századbeli kőedényfélékhez hasonlítanak. Cikkünk a továbbiakban a közölt szép képek révén is közelebbről ismerteti meg az olvasót a készítményekkel.

LAKÁSBERENDEZÉS. Skót interieuróket mutat be az Art et décoration novemberi száma M. P. Verneuil cikke és az azt kísérő képek nyomán. A skót lakásművészet új jelenség Európában s magában véve sajátos jelenség. Alig pár éve ismerkedtünk meg vele közelebről és az első benyomások nem voltak a legkedvezőbbek. A francia léleknek idegenszerű volt, a német sem értette, mi idehaza csak az újdonságot csodáltuk benne, mert szükségleteinket kielégíteni nem találtuk képesnek. Ma a felfogás némiképpen módosult ugyan, de sok tekintetben megerősítve látjuk és világosabban is, hogy az első benyomás nem tévesztett meg. A szín, a kompozíció, a szerkezet, a részletek mind nekünk idegen érzés és elme szülöttei és így vélekedik róla a cikkíró is, bár a művészi kvalitást felismerni éppen ez alkotásokban nem nehéz. A jelentkező bizarrságokon néha megütközünk és okát nem tudjuk adni, hacsak a tervező művész vagy tán még inkább egy uralkodó iskolának vagy felfogásnak, divatnak hatását nem feltételezzük. Bármiként áll is a dolog, kétségtelen, hogy mint az új művészet egyik érdekes hajtása általános figyelmet érdemel a skót lakásművészet. Egyes tárgyait a cikk közelebről is ismerteti. — A belső berendezésnek érdekes és új tárgyát képezik a nagy tengeri hajók helyiségei. Moderne Schiffskunst-nak nevezi a német és egy a Kunstgewerbeblatt 12-ik számában megjelent cikkben Max Osborn tüzetesebben is foglalkozik ezzel a hajóművészettel. Mindaddig a hajó és a modern művészet között vajmi kevés vonatkozás állott fenn, ami tulajdonképpen eléggé sajátos; mert a gyors tengerjáró hajók csak oly újak, mint a lakásberendezés újabb fordulata. Igaz, hogy a hajóépítés más célzattal indul és fejlődik mint a művészi ipar; körében a tehnikai vívmányai az elsők és esztetikai tekintetek éppen ezért alig jönnek tekintetbe. Csakhogy mégis a hajóépítés munkájának egyes részei, anélkül hogy akarná, fejet hajtani kénytelenek a művészet előtt. Az alkalmazott művészet ma már megtalálta helyét a hajóépítés körében is, t. i. a berendezésnél. Ezeknek rövid ismertetése és tárgyalása foglaltatik cikkünkben. Képek természetesen elmaradhatatlanok az ilyen ismertetésből. — Ugyanerről a tárgyról szól a Werkkunst-nak III. évf. 2. számában egy rövidebb cikk. Szintén a berendezés tekintetében legújabbban jelentkező fordulatról szól. Főlemlíti különösen az éjszakkémet Lloyd társulat hajóinak egyikén (Cecilie) Bruno Paul, J. M. Olbrich, Riemerscheid, Pappé és mások által tervezett kajütök és szobák berendezését. De nem mind tartja sikerültnek. Örvendetes volna — fejezi be a cikk — ha a Lloyd megkezdett útján tovább haladna. Remélhetőleg akkor egyszer egy személyszállító gőzhajót kapnánk, amelyen nemcsak a luxuskabinok, császárszobák, hanem az utasok által használt valamennyi helyiség a művészi alakításról uralkodó mai felfogásaink értelmében alakulnának. — A kölni kiállítás lakás-művészetéről hoz ismertetést a Deutsche Kunst und Dekoration f. évi (XI.) októberi száma. Ilyen kiállítások műkiállításokkal kapcsolatban mostanában a nagy városok állandó programszámaiként szerepelnek. Köln, mivel e tekintetben némi pótolni valója van, kis kiállítási csarnokában az idén rendezett ilyen

kiállítást is, amelyen többé-kevésbé neves művészek szobaberendezésekkel vettek részt. Ezeknek ismertetését számos kép keretében találja az olvasó említett helyen.

SZOBORÁSZAT. Két kiváló francia szobrászművészről írt cikket említünk föl e szemlében. Az egyik — kor szerint vesszük őket — J. B. Carpeaux, akiről az Art et décoration f. évi októberi számában Ed. Sarradin ír, méltatva e nagy művészt és művészetét a mai művészi kritika igazságaival, amely az előretörő és a kort megelőző művészetben az igyekezetet és értéket felismeri és kifejezi. Carpeaux is azok közé tartozik, akiket a mai modern fölfogás is a nagyok közé, az előkelők közé számít a szobrászművészet nagy és népes birodalmában, pedig jegyezzük meg jól, hogy Carpeaux már 1875-ben hunyt el; azok közül való ő, akiknek sok tisztelője és csodálója volt és van ma is. Reálista, akinek csak egy ideálja volt: az élet; ezt vette mintaképül mindig és mindenütt; még akkor is ha egy virágot mintázott. Egyrészt az ideális életnek, másrészt a művészetnek a természetben való keresése, ez a Carpeaux nagy princípiuma, amit kortársai persze oly nehezen értettek meg és éppen ezért is tőle oly nagy mértékben különböztek. Szépen megírt méltató cikkünket sok jó kép kíséri. — A másik nagy szobrászművészről, a ma is élő A. Rodin-ről, a Deutsche Kunst und Dekoration októberi számában W. Michel ír rövidebb de a folyóirat első cikkének illő eszmeifuttatást. Ebben a gondolkodó művészlelek alkotóerejét emeli ki az író, a kifejezés és tartalom szorosságát és soha nem látott módját. Rövid cikke: hódolat a nagy művész iránt. Néhány gyönyörű újabb alkotásról készült fényképmásolat díszíti a cikket.

TEXTILMŰVÉSZET. Skót hímzőnőkről ír az Art et décoration októberi számában M. P. Verneuil, aki azzal kezd, hogyha művészi, nőknek való foglalkozás van, akkor az a hímzés művészete. Skót hölgyek hímzett munkái között sok az érdekes. Kiténik náluk az ábrázolás egyszerűsége, amiről Verneuil azt mondja, hogy nem lehet eléggé ismételni: hogy az egyszerűség, „simplicité“ a kifejezés módok legmagasabbja. Nem a rajz gazdagsága az, amire törekedni kell, ennek ellenkezője a jobb. Azért figyelemreméltók a skót hímzések, mert ily egyszerűek. Néhány ismertebb nevet mutat be cikke folyamán és képekben az író ezután, és mindenütt kiemeli a jót, a megdicsérendőt. A cikket főleg hímző hölgyeink b. figyelmébe ajánljuk.

MUZEÁLIS ÜGYEK.

A DOMÁNYOK AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI MÚZEUMNAK. Az Iparművészeti Múzeumban az amateur-műgyűjtők kiállítását állandóan nagyszámú közön-